

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

YİRMİALTINCI SÛRE-İ CELÎLE

eş-ŞU'ARÂ SÛRE-İ CELÎLESİ

Mekkî(; Mekke-i Mükerreme döneminde inmiş)dir.

227 âyet-i kerîmedir. İbni Abbâs (Radiyallâhu anhümâ)dan rivayete göreyse; 224-227. âyet-i kerîmeler Medenî'dir

O Rahman ve O Rahim olan Allah'ın ismiyle!

1- Tâ! Sin! Mim!

2- İşte sana! Bu (sûrede buluna)nlar (Allâh-u Te'âlâ tarafından indirildiği aşikâr olan ve muhataplarınca manaları) **pek açık olan** / (*hidâyet ve rûşdü açıkça ortaya koyan ve gerekli bilgileri*) **iyice açıklayan** / o (yüce) **kitabın âyetleridir.**

3- Onlar inanan kimseler olmayacaklar diye (üzüntünden) **ola ki sen kendini öldüreceksin!** (Böyle yapma! Kâfirler için bu kadar üzölmene değmez!)

4- (Kâfirleri zorla inandırmak) isteseydik üzerlerine gökten bir âyet indirirdik de, (imana mecbur bırakan o bela karşısında) **boyunları ona eğilenler oluverirdi / toplulukları / önderleri (bile) ona boyun eğenlere dönüşüverirdi. /**

5- O (müşrik ola)nlara (çok acıyan) **Rahman** (Te'âlâ)dan **o yeni bir öğüt / yeni bir âyet / geldikçe, mutlaka onlar ondan yüz çevirici kimseler oldular.**

6- Şimdi gerçekten de onlar (kendilerine gelen Kur'ân'ı) **yalanlamışlardır. Fakat kendisiyle alay etmekte bulunmuş oldukları o şeyin** (dehşet verici) **haberleri** (dünyada İslâm'ın parlamasıyla yenilgiye uğradıklarında, âhirette ise cehennem azabına düştükleri zaman) **muhtakkak onlara gelecektir.**

7- Onlar yere bakmadılar mı ki; (kupkuru hâlinin ardından) **Biz orada** (türlü bitkilerden, övgüye değer ve çok faydalı) **her güzel çiftten nicelerini bitirmişizdir.**

8- İşte sana! Muhtakkak ki bu (anlatıla)nda, (o ürünleri bitirenin, kudret ve hikmeti mükemmel, nimet ve rahmeti bol bir Zât olduğuna dâir) **elbette pek büyük bir âyet** (ve alâmet) **vardır.**

Ama onların çoğu (hayra kapalı ve şerle damgalı oldukları için bu âyete) **inanan kimseler olmamıştır.**

9- Şüphesiz senin Rabbin, elbette (bu kadar âyetleri görüp de inanmayanlardan intikam alma gücüne sahip olan) **Azîz de,** (âyetlerden ibret alarak iman eden kullarına son derece acıyan) **Rahim de ancak O'dur.**

10- Rabbinin Musa'ya nida ettiği zamanı da (kavmine anlat) **ki: "Git o** (İsrâîloğullarının çocuklarını boğazlayarak haksızlık yapan) **zâlimler toplumuna!..**

11- Firavun'un (kendisine ve) **kavmine! Onlar** (iman edip itaat ederek, Allah'ın azabından hâlâ) **hiç sakınmayacaklar mı?"**

12- (Bu emri alan Mûsâ (Aleyhisselâm)) dedi ki: "Ey Rabbim! Gerçekten de ben, onların beni (hiç konuşmadan) **yalanlamalarından korkmaktayım!**

13- (Onlar beni inkâr edecek diye) göğsüm daralıyor, (peltekleğimden dolayı) **dilim de çözülmüyor.**

Öyleyse Sen (bana yardım etmesi için) **Harun'a da** (peygamberlik vermek üzere Cibril'i) **gönder!**

14- Bir de onlar için benim üzerimde (Kıptî'nin öldürülme davasıyla ilgili) **bir suç** (iddiası) **vardır. Bu yüzden** (tek başıma gittiğim takdirde elçilik görevimi tebliğ edemedim) **beni öldürmelerinden de endişe duymaktayım."**

15- (Allâh-u Te'âlâ onun bu iki isteğine cevaben) buyurdu ki: "Hayır! (Korkma! Onlar sana bir şey yapamazlar.) İkiniz de âyet (ve mucize) **lerimizle gidin! Gerçekten de Biz sizinle beraberiz ve** (karşılaşacağınız cevapları) **hakkıyla dinleyicileriz!**

16- Hemen ikiniz Firavun'a gidin de deyin ki:
"Muhakkak biz, âlemlerin Rabbinin elçisiyiz..."

17- İsrâîloğullarını bizimle birlikte (Şâm diyarına) **gönder** (diyelim) **diye** (sana gönderildik)!"

18- (Mûsâ (Aleyhisselâm) bunu Firavun'a tebliğ edince, hiç beklemediği bir teklifle karşılaşan Firavun) dedi ki:

"Biz seni yeni doğmuşken (himaye etmek üzere) **içimizde büyütmedik mi? Sen ömründen yıllarca aramızda kalmadın mı?**

19- Ve sen (bunca iyiliklerime) **nankörlük edenlerden olarak, yapmış olduğun o işini yaptın** (da benim yakınımı öldürdün)!"

20- (Mûsâ (Aleyhisselâm) Firavun'a cevaben) dedi ki:
"O zaman onu yaptım ama ben (onun bir tokatla öleceğini) **bilmeyenlerdendim....**

21- Nihayet sizden korktuğumda hemen aranızdan kaçtım! Sonra Rabbim bana büyük bir hüküm(; peygamberlik, özel ilim ve isabetli anlayış) **bağışladı ve beni gönderilen** (peygamber) **lerden biri yaptı.**

22- İşte sana! Şu(: 'Otuz sene seni ben baktım!' diye) **kendisini başıma kakmakta olduğun nimet ise, İsrâîloğullarını köle yapmış olmandır.** (Sen onların erkek çocuklarını öldürdüğün için senin eline düştüm, yoksa annem-babam bana pekâlâ

bakabilirdi. Şimdi sen işkence olan bir şeyi mi iyilik sayıyorsun?"

23- Firavun dedi ki: "O (seni gönderdiğini iddia ettiğin) âlemlerin Rabbi de neymiş?"

24- O dedi ki: "(O,) göklerin, yerin ve ikisi arasındakilerin Rabbidir(; yaratıcısı ve yöneticisidir). Eğer (varlıkların gerçeğini) yakînen inceleyen kimseler olduysanız(, gördüğünüz bunca cismin bir takım parçalardan derlenen ve dâima değişikliğe maruz kalan, dolayısıyla da sonradan yaratıldıkları ortada olan varlıklar olduğunu ve mutlaka tek bir yaratıcıya muhtaç olduklarını bilirsiniz)!"

25- O, etrafındakilere: "(Göklerin ve yerin sonradan yaratıldığı hakkında bunun söylediklerini) işit(ip de taaccüp et)miyor musunuz?" dedi.

26- O(, göklerin ve yerin sonradan yaratılışını kabul etmeyen bu kişilere, hadis ve fânî olduğunu dâima müşahede ettikleri diğer bazı şeyleri örnek göstermek üzere): "(O) sizin de Rabbinizdir, evvelki babalarınızın da Rabbidir!" dedi.

27- O: "Şüphesiz ki; size gönderilmiş olan bu rasûlünüz elbette bir delidir!" dedi.

28- O: "(Benim Rabbim) doğunun, batının ve ikisi arasında bulunanların Rabbidir! Eğer siz anlamakta olduysanız(, sözümün doğruluğunu bilirsiniz)!" dedi.

29- O: "Andolsun ki; benden başka bir ilâh edinecek olursan, yemin olsun elbette seni mutlaka o (benim işkenceli) haps(im)e atılanlardan kılarım!" dedi.

30- O: "Ben sana pek açık / (doğruluğumu) açıklayıcı / bir şey getirsem de mi (böyle yapacaksın)?" dedi.

31- O: "Haydi onu getir (de doğruluğunu kabul edeyim)! Eğer sen (bu davanda) doğrulardan olduysan(, bunu yaparsın)!" dedi.

32- Bunun üzerine o, esasını (yere) bıraktı da birdenbire o (değnek), iri ve uzun (, hiç şüphe götürmeyecek şekilde) apaçık bir yılan oluverdi.

33- Bir de elini (koynundan) çıkardı ki, birdenbire o, seyredenler için (harikulade nurlar saçarak gözleri kamaştıran ve ufku kapatan) bembeyaz bir şey (hâlinde görünür)di.

34- (Bu mucizeleri gören Firavun dehşete kapılarak, ilâhlık davasını bırakıp, saltanatını kurtarma çabasıyla) etrafında bulunan ileri gelenlere (yalvarırcasına) dedi ki: "Şüphesiz ki işte bu elbette (sihir ilminde zirveye ulaşmış) pek bilgili bir büyücüdür.

35- O sizi (Mısırda yerleşmiş olduğunuz) toprağınızdan büyüyle çıkarmak istiyor. Öyleyse (ona karşı nasıl davranmam gerektiği hakkında bana) neyi emrediyorsunuz?"

36- (İstişare sonucu Firavun'a) dediler ki: "(Sakin onları öldürmeye kalkarak insanları şüpheye düşürme!) Onu(n) ve kardeşini(n) hakkındaki kararı) ertele de, (bu arada sen mahir büyücülerini) toplama(mak üzere ilan) ya(pa)n (dellâl)ları şehirler içerisine gönder.

37- Onlar sana her çok bilgili ve maharetli sihirbazı getirsinler!"

38- Derken büyücüler (bayram olarak) **bilinen bir günün belirlenen** (kuşluk) **vakti**(nde buluşmak) **için bir araya getirildi.**

39- İnsanlara da denildi ki; "Siz toplanıcılar mısınız? (Haydi ne duruyorsunuz? Çabuk toplansanıza)!..

40- Umulur ki biz o büyücüler(in dinin)e **tamamen uyarız. Eğer sadece onlar galip gelenler olurlarsa**(, böyle yapmamız gerekir)!"

41- (Dellâlların topladığı) büyücüler Firavun'a geldikleri zaman:

"Gerçekten de bizim için elbette pek büyük bir ücret var mıdır? Eğer gâlip gelenler ancak biz olursak(, artık büyük bir karşılık hak ettik)!" **dediler.**

42- O da: "Evet! O takdirde muhakkak ki siz (sadece ücret almakla kalmayacak, üstelik huzuruma en önce girip en son çıkararak) **elbette çok yakın kılınanlardan** (olacak)**sınız!" dedi.**

43- (Onbinlerce büyücüyü karşısında gören) Mûsâ onlara (meydan okurcasına):

"Siz (büyü olarak ortaya) **atıcı olduğunuz şeyleri atın** (da görelim)!" **dedi.**

44- Bunun üzerine onlar (civalı boyalı) **iplerini**(, halatlarını) **ve sopalarını** (vadiye) **bıraktılar da: "Firavun'un izzet** (ve şeref)i **hakkı için şüphesiz ki biz, galip gelecek elbette biziz!" dediler.**

45- Hemen Mûsâ esasını bırakıverdi de birdenbire o, uydurmakta oldukları (aslı astarı olmayan) **şeyleri** (yakalayıp) **yutuveriyor**(du).

46- (Bu durum karşısında) büyücüler (kendilerine mâlik olamayıp, başkası tarafından itilmişçesine) **derhal secde edenler hâlinde** (yere) **atıldı**(lar).

47- Ve dediler ki:

"Biz iman ettik bütün âlemlerin Rabbine!..

48- Musa'nın ve Harun'un Rabbine! "

49- (Firavun) dedi ki:

"(Demek) ben size izin vermeden önce siz ona iman ettiniz! Hiç şüphesiz ki o, elbette size bu büyüü öğretmiş olan büyüğünüzdür. Ama (bu yaptığınızın acı sonucunu) **pek yakında elbette bileceksiniz. Andolsun ki; ellerinizi ve ayaklarınızı** (sağ el, sol ayak şeklinde) **değişik taraf**(lar)**dan mutlaka tamamen keseceğim ve yemin olsun ki; elbette sizi topluca feci bir şekilde asacağım!"**

50- (Secdeye kapandıklarında cennetteki makamlarını gören o büyücüler) dediler ki:

"(Sen bu dediklerini yapacak olursan ne mutlu bize! Bunda bizim için) hiçbir zarar yok! (Zira o takdirde) **şüphesiz ki biz ancak Rabbimiz**(in cennet ve rahmetin)e **dönücüleriz!..**

51- Muhakkak ki biz, (bu topluluk içerisinde) **inananların ilki olduk diye, Rabbimizin bizim için** (kâfirlik ve büyücülük gibi) **hatalarımızı bağışlamasını ummaktayız!"**

52- (Senelerce mucizelerle hakka davet edilmelerine rağmen Firavun ve hanedanının azgınlıkları artarak ilerleyince) **Biz Musa'ya:** "(Sana iman eden) **kullarımı geceleyin yürüt**(üp Mısır'dan çıkar)!"

Şüphesiz ki siz (Firavun ve orduları tarafından) **iyice takip edilecek kimselersiniz!"** diye vahyettik.

53- (Mûsâ (Aleyhisselâm)ın, yüz binlerce ümmetiyle birlikte Mısır'ı terk ettiğini haber alan) **Firavun da hemen şehirler içerisine** (takviye kuvvet) **toplayıcı kişileri gönderdi.**

54- (Büyük bir öfkeyle şöyle diyordu:)

"Şüphesiz ki işte bunlar; elbette azınlıklar olan bir takım sefil(; düşük ve bayağı) kimselerdir...

55- Gerçekten de onlar (izin almadan kaçarak, bir de yanlarında bulunan değerli eşyamızı çalarak) **elbette bizi özellikle kızdıran kimselerdir...**

56- Ama şüphesiz ki biz elbette tedbirli / uyanık / tam silahlı / bir toplumuz!"

57- İşte böylece Biz onları (Nil kenarında bulunan) **nice kıymetli bahçelerden ve pek değerli gözelerden** (kendi istekleriyle ayırıp) **çıkardık.**

58- Nice (altın ve gümüş) **hazineler(in)den ve çok kıymetli makamlardan da!**

59- İşte sana! (Durum) **böylecedir! Biz** (Firavun ve ordusunu boğduktan sonra) **onlar(ın malların)a İsrâîloğullarını mirasçı kıldık.**

60- Derken (Firavun ve ordusu) **güneşin doğuş vaktine girmişlerken onlara yetiştiler.**

61- İki topluluk (iyice yaklaşıp) **birbirini görünce Musa'nın arkadaşları:**

"(Önümüz deniz, arkamız düşman!) Şüphesiz ki biz elbette (düşmanlar tarafından) **kavuşul**(up yakalan)an **kimseleriz!" dedi(ler).**

62- O, Allah'ın vaadine güvenerek): **"Hayır!** (Asla bizi yakalayamazlar! Allah hakkında kötü düşünmeyi bırakın!) **Şüphesiz Rabbim**(in koruması ve yardımı) **benimle beraberdir, O** (kurtuluşumuz için) **muhakkak bana yol gösterecektir!" dedi.**

63- Hemen Biz Musa'ya: **"Asan ile o denize vur!"** diye vahyettik.

Böylece (o bu emri uyguladığı anda) o (deniz) **derhal yarıl**(arak oniki yol hâlini al)**dı da sonunda her bir parça büyük bir dağ gibi** (sabit) **oluverdi.**

64- Derken ötekileri orada (müminlere) **yaklaştırdık.**

65- Böylece Musa'yı ve beraberinde bulunanları (ayakları bile ıslanmadan) **topluca kurtardık.**

66- (Onlar denizden çıktıktan) **sonra diğerlerini**(n üzerlerine denizi kapatarak onları) **suyla boğduk.**

67- İşte sana! Muhakkak ki bu (anlatıla)nda, (Al-lâh-u Te'âla'nın üstün gücüne dâir) **elbette pek büyük bir âyet** (ve alâmet) **vardır. Ama onların çoğu inanan kimseler**

olmamıştır!

Zira Firavun'un kavminden ancak eşi Âsiye, hanedan mensuplarından gizlice iman eden Hızkıl ve Yûsuf (Aleyhisselâm)ın kabrini gösteren Meryem isimli nene, bir de Kıptilerden olduğu söylenen bazı büyücüler inanmıştır.

68- Şüphesiz ki senin Rabbin, elbette (düşmanlarından intikam almaya son derece güçlü olan) **Aziz de,** (dostlarına çok acıdığı için yardımına mazhar kılan) **Rahim de ancak O'dur!**

69- (Habîbim!) Onlara İbrahim'in önemli haberini de art arda oku!

70- Hani o, babasına ve kavmine: "(Allah'ı bırakıp da) neye tapmaktasınız" demişti.

71- Onlar: "Birtakım putlara tapmaktayız ve onlar(a ibadet) için sürekli yönelenler olarak devam edip durmaktayız!" dediler.

72- O dedi ki: "(Peki, onlara) yalvardığınız zaman sizi duyabiliyorlar mı?..

73- Yahut (taptığınızda) size fayda verebiliyorlar ya da (tapmazsanız) zarar edebiliyorlar mı?"

74- Onlar: "İşte sana! Doğrusu biz babalarımızı böylece yapıyorlarken bulduk!" dediler.

75- Dedi ki: "(Söyleyin bakalım!) Gördünüz mü o şeyleri ki; (onlara) tapmakta bulunmuştunuz?..

76- Siz ve en önceki babalarınız!..

77- Şüphesiz ki (şimdi ben o putlara tapacak olsam) **onlar (âhirette) benim için birer düşman** (olacaklara)dır; **lâkin bütün âlemlerin Rabbi müstesnâ**(, çünkü O benim gerçek dostumdur)!..

78- O Zât ki; beni yaratmıştır, artık O(, yarattığı her şeye yararlarını gösterdiği gibi) beni (de din ve dünya menfaatlerine) hidâyet etmektedir...

79- Öyle bir Zât ki; beni yediren de, beni içiren de sadece O'dur...

80- Hastalandığım zaman O bana şifa(; sıhhat ve afiyet) vermektedir...

81- Öyle Zât ki; beni (dünyada) öldürecektir, sonra beni (âhirette) diriltecektir...

82- O Zât ki; (evlâ olanı terk etme gibi yapabileceğim herhangi bir) hatamı ceza günü benim için bağışlayacağını ummaktayım!

83- (İbrâhîm (Aleyhisselâm) Allâh-u Te'âlâ'nın kendisine lütfettiği üstün nimetleri, müşrik olan kavmine anlattıktan sonra, daha ziyâdesine kavuşma hevesiyle Rabbine duaya başlayarak dedi ki:)

Ey Rabbim! Bana (ilim ve amelde kemâl kazandıracak) **yüce bir hüküm bağışla** (ki Senin halifeliğine de, halkı yönetmeye de ehil olabileyim) **ve beni** (büyük-küçük tüm

günahlardan korunarak iyi halleri bozulmayan) **salihler** (zümresin)e **kat!**

84- Sonraki (ümme**t**)ler arasında benim için (övgülerde bulunacak) **dosdoğru bir dil de yarat** (ki onun güzel neticesini âhirette görebileyim)...

85- Beni nimetlerle dolu cennetin mirasçılarından kıl...

86- Babamı da (imana hidâyet ederek) **bağışla. Çünkü gerçekten o**, (doğru yolu şaşırıp) **sapan** (kâfir) **kimselerden olmuştur...**

87- Beni (diğerlerinden aşağı mertebeye koyarak) **alçak duruma düşürme / utandırma** /, o (insa)nlara**n** diriltilecekleri gün!..

88- (Hayra harcansa da) ne hiçbir malın, ne de (şefaate edebilecek mertebede bile olsa) **oğulların** (hiçbir kimseye) **fayda vermeyeceği gün!**

89- Ancak o kimse müstesna ki (kâfirlik ve münafıklık gibi manevî hastalıklardan tamamen kurtulmuş) **selîm bir kalple Allah'a gelmiştir!"**

90- Böylece (mahşer günü) **cennet o takva sahipleri için** (rahatça görebilecekleri bir şekilde) **yaklaştırılmıştır.**

91- O şiddetle tutuşmuş (cehennem) **ateş(i) de o azgın** (gâvur)lar için(, alevi kendilerine degecekmişçesine) **açığa çıkarılmıştır.**

92- (O zaman) onlara denilir ki: "(Dünyadayken) **tapmakta bulunmuş olduklarınız nerede!..**

93- Allah'ı bırakıp da (onlara tapıyordunuz)! (Peki şimdi düştüğünüz azaptan kurtulmanız için) **size yardım edebiliyorlar mı? Ya da kendilerine** (olsun) **yardım edebiliyorlar mı?"**

94- Derken o (tapıla)nlar da, (onlara tapan) **o azgınlar da onun**(; o kendilerini bekleyen cehennem) **içerisine yüzüstü / toplanarak / üst üste / kafa üstü / atıl**(ıp neticede onun dibini boyla)**dılar...**

95- İblîs'in (züriyeti de, insan ve cinlerden ona itaat eden) **orduları da hep birlikte!**

96- O (tapanlarla tapıla)nlar **orada birbirleriyle çekişirlerken dediler ki:**

97- "Allah'a yemin olsun ki; gerçekten biz elbette apaçık bir sapıklık içindeymişiz...

98- Bir zaman ki sizi(n gibi âcizleri) **bütün âlemlerin Rabbine denk tutuyormuşuz...**

99- Bizi o suçlu (şeytan)lar (ve onlara uyanlar)**dan başkası saptırmamıştır.**

100- Artık bizim için şefaateçi (peygamber ve melek)lerden **hiçbir kimse yoktur...**

101- (Derdimize çare olacak) samimi bir dost bile yoktur...

102- Şimdi keşke gerçekten bizim için (dünyaya tekrar) **bir dönüş olsaydı da hemen**

inananlardan olaydık!"

103- İşte sana! Muhakkak ki bu (İbrahim (Aeyihisselâm)ın kıssası)nda, elbette pek büyük bir âyet' (ve ibret) vardır. Ama onların çoğu (ona) inanan kimseler olmamıştır.

104- Şüphesiz senin Rabbin, elbette (inkarcılardan intikam alacak olan) Azîz de, (kalb-i selîm sahiplerine çok acıyan) Rahim de ancak O'dur!

105- Nuh'un kavmi (onu inkâr etmekle) tüm gönderilen (peygamber)leri yalanlamıştı.

106- Hani (soyca) kardeşleri (olan) Nuh onlara demişti ki:"(Allah'a ortak koşmaktan) hiç sakınmayacak mısınız?..

107- Şüphesiz ben sizin için (Allah tarafından gönderilmiş) pek güvenilir bir elçiyim!..

108- Artık Allâh(a isyan)dan hakkıyla sakının ve (emretmiş olduğu tevhîd inancında da, ibadetler hususunda da) bana itaat edin!..

109- Buna karşı ben sizden hiçbir ücret istemiyorum, benim ecri(m)i vermek) ancak bütün âlemlerin Rabbine aittir...

110- Öyleyse (beni inkâr hususunda) Allah'tan hakkıyla sakının ve (tebliğ ettiğim konularda söz tutarak) bana itaat edin!"

111- (Bunca te'kitli nasihatlere rağmen hiç etkilenmeyen kavmi) dediler ki: "(Soy, mal ve meslek bakımından) en rezil (ve sefil) kimseler sana iyice uymuş (görünmektey)ken biz sana iman (etmeyi kendimize münâsip kabul) eder miyiz?!"

112- (Nûh (Aleyhisselâm)) dedi ki: "Onların yapmakta bulunmuş oldukları şeylerle(; sahip oldukları iş ve sanatlarla, kalplerinde bulunan niyetlerle) ilgili benim ne bilgim olabilir? (Zaten bu beni ne ilgilendirir? Ben onlardan sadece iman talep etmekteyim!) ...

113- Onların hesabı(nı görmek) ancak Rabbime âittir(, zira içlerine vâkıf olan sadece O'dur). Eğer şuurlu davranmakta olsaydınız(, fakirlikleri yüzünden onları ayıplamazdınız, ama cahilliğinizden dolayı bilmediğiniz şeyleri söylüyorsunuz)!..

114- Ben (sizi razı edeceğim diye) asla müminleri (meclisimden) kovacak biri değilim!

115- Ben ancak (fakir-zengin ayırmaksızın herkese gönderilmiş) pek açık bir uyarıcıyım(, artık açıkladığım doğru delillerle eğriyi doğruyu seçebilirsiniz)!"

116- Dediler ki: "Ey Nûh! Andolsun ki; eğer (bu sözlerinden) vazgeçmezsen, yemin olsun elbette taşlananlardan / kınananlardan / olacaksın!"

117- (Nûh (Aleyhisselâm) yapacağı bedduanın haklı nedenini açıklamak üzere) dedi ki: "Ey Rabbim! Şüphesiz kavmim beni yalanlamışlardır!

118- O halde benimle onlar arasında tam bir hükümle kararı Sen ver; böylece beni de, beraberimde bulunan müminleri de (bunlardan) kurtar!"

119- Biz hemen onu ve beraberinde bulunanları o (insanlar, kuşlar ve hayvanlarla)

dolu gemi içerisinde kurtardık!

120- Sonra (inananları kurtarmamızın) **ardından**, (kâfir olarak) **kalanları suyla boğduk!**

121- İşte sana! Muhakkak ki bu (Nûh (Aleyhisselâm) ın kıssası)nda, **elbette pek büyük bir âyet** (ve ibret) **vardır. Ama onların çoğu** (ona) **inanan kimseler olmamıştır.**

122- Şüphesiz senin Rabbin, elbette (inkarcılardan intikam alan) **Azîz de**, (müminlere çok acıyıp onları kurtaran) **Rahîm de ancak O'dur.**

123- Âd (kavmi, rasûllerini inkâr etmekle) **tüm gönderilen** (peygamber)leri **yalanlamıştı.**

124- Hani (soyca) **kardeşleri** (olan) **Hûd onlara demişti ki:**"(Allah'a ortak koşmaktan) **hiç sakınmayacak mısınız?..**

125- Şüphesiz ben sizin için (Allah tarafından gönderilmiş) **pek güvenilir bir elçiyim!..**

126- Artık Allâh(a isyan)dan hakkıyla sakının ve (tebliğ ettiklerim hususunda) **bana itaat edin!..**

127- Buna karşı ben sizden hiçbir ücret istemiyorum, benim ecrim(i vermek) ancak bütün âlemlerin Rabbine aittir...

128- Her yüksek yerde / her yolda / her vadide / (gelip geçenlere hava atar vaziyette durup da, kuşlarla, özellikle de peygambere gelen ziyaretçilerle) **eğlen**(mek için bir araya gel)enler **olarak bir alâmet** (gibi görkemli binalar, kafesler, kuleler ve oyun yerleri) **mi bina ediyorsunuz?..**

129- Bir de (tonlarla su barındıracak) **sarnıçlar / sağlam köşkler / muhkem kaleleri** ediniyorsunuz? **Sanki siz** (dünyada) **ebedî kalacaksınız!**

130- (Cezalandırmak istediklerinizi) yakaladığınız zaman (acımasızca ve öfkeyle dövüp öldüren) **zorba kimseler olarak yakalısınız?..**

131- Artık Allah'tan hakkıyla sakın(ıp bu işleri bırak)ın **ve** (davet ettiğim şeyler hususunda) **bana itaat edin!..**

132- Bilmekte olduğunuz (nimet dolu bunca) **şeylerle size yardım etmiş olan O Zât'tan hakkıyla sakının!..**

133- O (Rabbiniz), **davarlar ve oğullarla size yardımda bulunmuştur...**

134- Pek değerli birçok bağlar ve gözelerle de (size iyilik etmiştir)!

135- Muhakkak ben, (sözümü tutmamanız halinde, dünyada ve âhirette karşılaştığınız) **pek büyük bir günün azabından size karşı endişelenmekteyim!"**

136- (Bunca nasihatlere karşı) dediler ki: "Vaaz etmiş misin ya da vaaz edenlerden olmamışsın, bize göre eşittir, (biz bildiğimizden vazgeçmeyiz)!"

137- İşte bu (yaşadığımız hayat), **evvelkilerin âdetinden başka bir şey değildir,**

eskiden beri insanlar böylece yaşayıp ölmektedir, dirilmek ve hesap diye bir şey yoktur)!!..

138- Biz asla azaba uğratılacak kimseler de değiliz!"

139- Böylece onu yalanladılar da bu sebeple Biz onları (büyük bir kasırgayla) helak ettik! İşte sana! Muhakkak ki bu (Hûd (Aleyhisselâm)ın kıssası)nda, elbette pek büyük bir âyet (ve ibret) vardır. Onların çoğu ise (ona) inanan kimseler olmamıştır.

140- Şüphesiz senin Rabbin, elbette (kâfirlerden intikam alan) Azîz de, (inananlara çok acıyıp onları kurtaran) Rahim de ancak O'dur!

141- Semûd (kavmi, rasûllerini inkâr etmekle) tüm gönderilen (peygamber)leri yalanlamıştı.

142- Hani (soyca) kardeşleri (olan) Salih onlara demişti ki: "(Allah'a şirk koştuktan) hiç sakınmayacak mısınız?..

143- Şüphesiz ben sizin için (Allah tarafından gönderilmiş) pek güvenilir bir elçiyim!..

144- Artık Allâh (a isyan)dan hakkıyla sakının ve (tebliğ ettiklerim hususunda) bana itaat edin!..

145- Buna karşı ben sizden hiçbir ücret istemiyorum, benim ecri(m)i vermek) ancak bütün âlemlerin Rabbine aittir...

146- Siz (inkârınız sebebiyle başınıza gelecek azaplardan) emin kimseler olarak bırakılacak mısınız (sanıyorsunuz) işte burada?..

147- Değerli bahçeler ve gözeler içerisinde...

148- Bol ekinler içerisinde ve tomurcukları birbirine girmiş / tomurcukları latif ve yumuşak / meyveleri sarkmış / taze ve olgun / sık hurmalıklar arasında!..

149- Bir de siz, kibirli şamarıklar / neşeliler/ güçlüler / maharetli ustalar! olarak da dağlardan bir takım evler yontu(p yapı)yorsunuz!..

150- Artık Allah (a isyan)dan hakkıyla sakının ve (dinime uyma hususunda) bana itaat edin!..

151- O (kâfirlik ve sapıklıkta haddi aşan dokuz kabileye mensup) israfçıların emrine itaat etmeyin!

152- O kimseler ki yer(yüzün)de sürekli (günah ve zulüm işleyerek) bozgunculuk yaparlar da, (bir kere olsun) ıslâha çalışmazlar!"

153- Dediler ki: "Sen ancak iyice büyülen(erek aklını kaybet)miş kimselerdensin...

154- Sen ancak bizim gibi bir beşer(ken, peygamberlikle bizden üstün olduğunu nasıl söyleyebilir)sin! Öyleyse (doğruluğuna delâlet eden) bir âyet (ve mucize) getir. Eğer (davanda) doğrulardan olduysan(, bunu yapman gerekir)!"

155- Dedi ki: "İşte bu(, sizin talebiniz üzerine benim duam sebebiyle Allâh-u Te'âlâ'nın kayadan çıkarmış olduğu on aylık yüklü) **dişi bir devedir ki**(, çıkar çıkmaz kendi gibi büyük bir deve doğurmuştur), **sudan ona ait bir nasip vardır, bilinen bir günün içme hakkı da size aittir** (, artık kendi hakkınıza kanaat edin de, bu devenin içeceğine göz dikmeyin)!

156- Ona (vurarak yahut onu kesmeye kalkışarak ona) **bir fenalık dokundurmayın; sonra büyük bir günün azabı sizi hemen yakalayacaktır!"**

157- Derken (herkese danıştıktan sonra tümünün rızasıyla) **ayaklarını keserek** (işe başlayıp) **onu boğazladılar, bu sebeple de** (azabı görünce) **hemen pişman kimselere dönüşüverdiler!**

158- İşte (korkutuldukları) **o azap** (böylece) **onları** (üç gün sonra) **yakalayverdi.** (Üzerlerine taş yağdırıldığı bir sırada Cibril (Aleyhisselâm)ın korkunç nârasıyla ödleri kopup kalpleri parçalanarak hep birlikte öldüler.) **İşte sana! Muhakkak ki bu** (Salih (Aleyhisselâm)ın kıssası)nda, **elbette pek büyük bir âyet** (ve ibret) **vardır. Onların çoğu ise** (ona) **inanana kimseler olmamıştır.**

159- Şüphesiz senin Rabbin, elbette (kâfirleri kahreden) **Azîz de,** (inanana çok acıyıp onları kurtaran) **Rahîm de ancak O'dur!**

160- Lût'un kavmi (onu inkâr etmekle) **tüm gönderilen** (peygamber)leri **yalanlamıştı.**

161- Hani (soy bakımından) **kardeşleri** (olan) **Lût onlara demişti ki:** "(Allah'a ortak koşmaktan ve isyan etmekten) **hiç sakınmayacak mısınız?..**

162- Şüphesiz ben sizin için (Allâh-u Te'âlâ tarafından gönderilen) **pek güvenilir bir elçiyim!..**

163- Artık Allah (ın emirlerine karşı çıkmak)dan **hakkıyla sakının ve** (sizi davet etmiş olduğum tevhîd itikadı ve ibadetler hususunda) **bana itaat edin!**

164- Buna karşı ben sizden hiçbir ücret istemiyorum, benim ecrim(i vermek) ancak bütün âlemlerin Rabbine aittir...

165- (Ekseriyetini kadınların teşkil ettiği Âdem evladından oluşan bunca) âlemler içerisinden(, cinsel isteğinizi tatmin için bula bula) **erkeklerle mi varıyorsunuz?! / Âlemler içerisinden (ilk olarak) siz mi erkeklerle geliyorsunuz?!..**

166- Böylece Rabbinizin sizin (faydalanmanız) için **yaratmış olduğu eşlerinizi bırakıyorsunuz? / Rabbinizin, eşlerinizden sizin için yaratmış olduğu** (dölyatakları gibi temiz) **şeyleri bırakıyorsunuz** (da hanımlarınızla ters ilişkiye giriyorsunuz)? **Doğrusu** (bu zamana kadar tüm günahlar hususunda) **haddi aşanlar toplumu ancak sizsiniz!"**

167- Dediler ki: "Ey Lût! Andolsun ki; eğer (bu sözlerinden) **vazgeçmezsen, yemin olsun; elbette** (en kötü bir şekilde tartaklanarak sürgüne gönderilip aramızdan) **çıkartılanlardan olacaksın!"**

168- (Bu tehdit karşısında Allah'a sığınmaktan başka çaresi kalmayan Lût (Aleyhisselâm)

dedi ki:

"Şüphesiz ben sizin (bu) işinize elbette ciğeri yanarak öfkelenen kimselerdenim!..

169- Ey Rabbim! Bunların yapmakta oldukları şeyler(in uğursuzluğundan ve sebep olacağı felâketler)den beni ve ailemi kurtar!"

170- Biz de hemen onu ve (kızlarıyla, diğer müminlerden oluşan) ailesini (azaptan önce günahkârların yurdundan çıkararak) hep birlikte kurtardık!

171- Ancak (azap içerisinde) geri kalanlar arasındaki bir kocakarı müstesna! (Zira Lût (Aleyhisselâm)ın eşi olan bu kadın, hem imansız, hem de kavminin pis işlerine rıza gösteren biriydi.)

172- Sonra diğerlerini(n yaşadıkları vilâyetleri Cebrail (Aleyhisselâm)ın kanadı üzerinde semâya kadar kaldırıp alt-üst ederek) bir daha (bellerini doğrultup) düzelemeyecekleri bir şekilde kırıp geçirdik!

173- Bir de üzerlerine(, balçıktan pişirilmiş) görülmedik bir yağmur yağdırdık. Artık o uyarılanların yağmuru ne kötü olmuştur!

174- İşte sana! Muhakkak ki bu (Lût (Aleyhisselâm)ın kıssası)nda, elbette pek büyük bir âyet (ve ibret) vardır. Ama onların çoğu (ona) inanan kimseler olmamıştır.

175- Şüphesiz senin Rabbin; elbette Aziz ve Rahim ancak O'dur.

176- O sık ağaçlıklı korunun halkı da (peygamberlerini inkâr etmekle) tüm gönderilenleri yalanladı.

177- Hani Şu'ayb onlara demişti ki: "(Allah'ın azabından) hiç sakınmayacak mısınız?..

178- Şüphesiz ben sizin için (Allah'ın gönderdiği) pek güvenilir bir elçiyim!..

179- Artık Allah'tan hakkıyla sakının ve bana itaat edin!..

180- Buna karşı ben sizden hiçbir ücret istemiyorum, benim ecri(m)i vermek) ancak bütün âlemlerin Rabbine aittir...

181- Ölçüyü tam yapın ve eksilte(rek hak yiye)nlere olmayın!..

182- (Tartarken de) dosdoğru teraziyle tartım yapın!..

183- (Hakları olan ma! ve) eşyalarını insanlara eksik vermeyin.

Ayrıca (onlara haksızlık yapmak suretiyle hem dininiz hem de âhiretiniz hakkında) bozgunculuk yapan kişiler olarak yer(yüzün)de fesat çıkartmayın!..

184- Sizi de, evvelki kalabalık cemaatleri de yaratmış olan O Zât'tan hakkıyla sakının!"

185- Dediler ki: "Sen ancak iyice büyülen(erek aklını kaybet)miş kimselerdensin...

186- Sen ancak bizim gibi bir beşersin; gerçekten biz seni elbette yalancılardan

sanmaktayız!

187- Öyleyse üzerimize gökten (bizi helak edecek) birtakım parçalar düşür! Eğer (davanda) doğrulardan olduysan(, bunu yapmalısın)!"

188- (Şu'ayb (Aleyhisselâm)) dedi ki: "Yapmakta olduğunuz şeyleri pek iyi bilen ancak benim Rabbidir(, dolayısıyla size ne şekilde ve ne zaman azap edeceğini de ancak O bilir)!"

189- Neticede onlar onu yalanladılar da (birden peydahlanan) o bulut gününün (feci) azabı onları yakalayiverdi. Gerçekten de o, pek büyük bir günün azabıydı. (Nitekim bir hafta boyu süren aşırı sıcak nedeniyle saharalara çıkmışlarken, âni beliren bir bulutun altında yağmur beklentisiyle toplandıkları sırada, istedikleri gibi, gökten gelen bir ateşle yanarak helak oldular.)

190- İşte sana! Muhakkak ki bu (Şu'ayb (Aleyhisselâm)ın kıssası)nda, elbette pek büyük bir âyet (ve ibret) vardır. Ama onların çoğu (ona) inanan kimseler olmamıştır.

191- Şüphesiz senin Rabbin; elbette Azîz ve Rahim ancak O'dur!

192- Muhakkak ki o (Kur'ân) elbette bütün âlemlerin Rabbinin peyderpey indirmesidir.

193- (Din konusunda insanları diriltten vahyi, güvenilir bir şekilde getirdiği için kendisine) Rûhu'l Emîn (denen Cibril) onu indirmiştir.

194- Senin kalbin üzerine; sen (de evvelce vahye mazhar olan peygamberler gibi, ümmetini önlerindeki tehlikelere karşı) uyarıcılardan olasin diye!

195- (Kavmin tarafından iyi bilinen) Arapça pek açık bir lisan ile!

196- Şüphesiz ki o (Kur'ân'ın bahsi), elbette evvelki (peygamber)lerin kitaplarında (yazılı)dır.

197- Benî İsrâîl âlimlerinin onu (ve kendisine indirilen zâtı, özel vasıflarıyla tanıyıp) bilmesi o (Mekke ehlinin kâfir ola)nlar(ı) için (Kur'ân'ın ve Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in doğruluğuna dâir) önemli bir âyet (ve delil) olmamış mıdır?

198- Eğer onu (Kur'ân gibi fasîh bir kitabı tanzim edecek konuşma yeteneğine sahip olan kişi bir yana, hiç) Arapça konuşamayanların birine indirmiş olsaydık da...

199- O onu (bu eşsiz haliyle) onlara okuyacak (ve böylece okunanın mucizelik vasfına, bir de Arapça bilmeyen birinin fasîh Arapça konuşabilme mucizesi eklenecek) olsaydı, yine de (inat ve kibirlerinin aşırılığı yüzünden bu kadar açık bir mucize karşısında bile) ona inanan kimseler olmazlardı.

200- İşte sana! O (Kur'ân'ın buyruğu)nu o (şirk günahını işleyen) suçluların kalpleri içerisine böylece (görülmemiş bir suretle) sokmuşuzdur (da bu sebeple onlar onun manalarını, fesahat ve belağatını ve beşer üstü bir kitap olduğunu anlamışlardır. Bir de bu anlayışa Ehl-i Kitap âlimlerinin şahitliği ve önceki kitaplarda ki bilgi eklenmiştir).

201- (Ama yine de) **onlar** (kendilerini imana mecbur bırakacak) **o çok acı verici azabı görünceye kadar ona inanmazlar!**

202- **İşte o** (azap), **kendileri farkında değillerken** (dünyada da âhirette de) **aniden onlara gelecektir.**

203- **Onlar da hemen: "Acaba biz mühlet verilen / (azabı) geciktirilen / kimseler (olabilir) miyiz?" diyeceklerdir.**

204- **Yoksa onlar:** "Söz verdiğin azabı çabuk getir!" gibi laflar ederek) **Bizim azabımızı acele mi istiyorlar?**

205- **Şimdi gördün mü;** söyle bakayım)? **Biz onları** (nimetlerimizle) **senelerce faydalandırarak yaşatacak olsak...**

206- **Sonra da, o tehdit edilmekte bulunmuş oldukları şey onlara gelecek olsa...**

207- (Uzun süre) **faydalandırılmakta bulunmuş oldukları şeyler onlar**(dan azabı savuşturmay)a (dâir) **ne fayda sağlayabilir?!**

208- **Biz hiçbir karyeyi helâk etmemişizdir ki, oraya ait uyarıcı** (peygamber ve nasihatçı)lar bulunmasın.

209- (İşte bu,) **bir öğüttür! Zaten Biz** (inkarcı toplumları uyarmadan helak ederek, ya da suçsuzlara azap ederek) **zâlimler** (gibi davranmayı Kendimize yakıştıracak) **değiliz!**

210- (Müşriklerin dediği gibi) **onu şeytanlar indirmemiştir.**

211- **Zaten bu onlara ne uygun düşer; ne de** (böyle bir şeye) **güç yetirebilirler!**

212- **Çünkü gerçekten de onlar** (evvelce meleklerin aralarında konuştuklarını duyma imkânına sahipken, Kur'ân'dan sonra bunu) **işitmekten kesinlikle engellenmişler!**

213- **O halde sen Allah ile birlikte başka bir ilâha tapma; sonra azaba çarptırılanlardan olursun!**

214- (Habîbim! İlk önce) **en yakınların olan hısımlarını**(, şirkin sebep olacağı azaplardan) **korkut!**

215- (Soyca uzak da olsalar) **sana tam manasıyla uymuş olan o müminlere ise** (şefkat) **kanadını alçalt!**

216- **Eğer** (akraban) **sana** (uymayıp) **isyan edecek olurlarsa, de ki: "Şüphesiz ben sizin yapmakta olduğunuz (kötü) şeylerden tamamen uzağım!"**

217- **Sen**(, kâfirlerin şerrinden kurtulmak dâhil tüm işlerini, izzetiyle düşmanlarını kahreden ve rahmetiyle dostlarına yardım eden) **O Azız ve Rahîm'e** (ısmarlayarak sadece O'na) **tevekkül et!**

218- **O Zât ki;** (namazlara, özellikle de teheccüde) **kalktığın zaman görmektedir seni de...**

219- (Kendilerine imamlık yaparken) **secde edenler arasında** (kâh ayağa kalkıp, kâh oturarak hâlden hâle) **dönmeni de I** (ümmetinden teheccüde kalkıp) **secde edenler(i izleme) hakkında** (evlerinin kapılarında) **dolaşp durmanı da I!**

220- Gerçekten O, (senin sözlerini hakkıyla işiten) **Semî'de,** (niyetlerini pek iyi bilen) **Alîm de ancak O'dur!**

221- (Habîbim! Kur'ân'ı sana şeytanların indirdiğini ya da senin iyi bir şâir olduğunu söyleyenlere diyorum ki:) **"Şeytanların sürekli kimler üzerine inmekte olduğunu haber vereyim mi size?..**

222- Onlar (Muhammed (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) gibi doğru ve masum kimselere değil,) **her çok yalancı ve pek günahkâr kimse üzerine sürekli inmektedir..**

223- O (uydura) **nlar ki,** (şeytanlara) **iyice kulak verirler** (de, onlardan öğrendikleri zan ve tahminden ileri geçmeyen birtakım şeylere gerçek dışı birçok hayal ve evham katarlar) **ve** (bu yüzden sözlerinin) **pek çoğu(nda) yalancıdırlar.**

224- Şâirlere gelince; onlara da sapıtanlar iyice tâbi olur! (Sana uyanlarınsa dalâletle hiçbir alâkası yoktur.)

225- Görmedin mi ki gerçekten onlar (konuşulacak her sahada ve) **her bir vadide şaşkınca yürüyüp giderler**(de, hakkı gözetmeksizin kendi yararları doğrultusunda; korkağı cesur cimriyi cömert, yalancıyı doğru çıkararak ve bunların tersini yaparak yalan yanlış birçok konuya pervasızca dalarlar. Hâlbuki sen istikamet üzere yürümektesin).

226- Bir de kesinlikle onlar (getireceği kötü neticeleri düşünmeksizin ve tenkitlere aldırmaksızın) **yapmayacakları şeyleri söylerler.** (Oysa sen sözde durma vasfında örnek birisin.)

227- Ancak o kimseler müstesna ki; (Kur'ân'a ve peygambere) **iman etmişirler,** (namaz, oruç, hac ve zekât gibi) **salih ameller işlemişirler, Allah'ı çokça zikret**(meyî şiir söylemeye tercih et)**mişirler**(, şiir söylediklerinde ise İslâmı yüceltme uğrunda çaba harcamıştırlar) **ve** (kötülemeyi kendileri başlatmayıp, kâfirler tarafından hicve maruz kalarak) **zulme uğratılmalarının ardından intikam almıştırlar!**

O (inkâr ve isyanda bulunarak) **zulmetmiş olan kimseler ise** (dünyadaki rahatlıklarının ardından) **nasıl bir dönüş yerine**(; sonunda cehennem dibine) **devrilip gideceklerini pek yakında bilecek(ler)dir!"**

KUR'ÂN'I MECÎD
VE
TEFSİRLİ
MEÂL-İ ÂLÎSÎ

Mahmud Ustaosmanoğlu